

gaard havde læst en lille Smule frem i den nævnte Aarvog, kunde de have set, hvorledes netop de Beløb, der fra Statens Side er stillede til Raadighed, i høj Grad har influeret paa Jordprisen. Gennemsnitssalgspriisen paa Jord her i Landet var fra 1902 til 1907 2 992 Kr. pr. Tønde Hartkorn. Gennemsnitssalgspriisen i 1917 var 7 178 Kr. pr. Tønde Hartkorn, altsaa mere end det dobbelte. Men netop i det samme Tidsrum er det, at Statsmagten har stillet et Beløb paa omkring 70 Mill. Kr. til Raadighed til Jordkøb ude i det aabne Marked. Det ærede Medlem Hr. Olufson vil altsaa tage det, at Jordprisen siden 1902 er steget fra 2 992 Kr. til 7 178 Kr. pr. Tønde Hartkorn, som et Bevis for, at disse Jordkøb har foraarsaget Prisstigningen. Det er en i høj Grad naiv Betragtning, at det Jordopkøb, der er foregaaet i Henhold til denne Lov, skulde have bidraget til eller have foraarsaget en saadan Prisstigning. Det ærede Medlem ser bort fra alt andet, der er sket i Verden i dette Tidsrum. Han ser kun paa Husmandsloven, og saa siger han: Se, hvilken Stigning! Verdenskrigen og alle de økonomiske Omvæltninger, den har foraarsaget, er ingenting for det ærede Medlem, men Husmandsloven og den Smule Jord, der er købt af Staten, er alt. Ja, det er i Sandhed efter min Opfattelse en fiks Idé!

Jeg vil anstille nogle faa Betragtninger over, hvor meget der ligger til Grund for denne Tale, for naar jeg siger, det er en fiks Idé, ligger deri jo ikke, at der slet ingen Idé ligger bagved det ærede Medlems Tale. De ærede Medlemmer, som taler ud fra den Tankegang, at de her omtalte Jordopkøb har haft stor Indflydelse paa Jordprisens Stigning, gaar jo ud fra og gaar meget rigtigt ud fra, at det, der bestemmer en Vares Pris, er i det væsentlige Tilbud og Efterspørgsel, i dette Tilfælde altsaa Tilbud af og Efterspørgsel efter Jord. Men jeg vil gøre opmærksom paa, at Tilbud og Efterspørgsel er jo ikke noget, der er upaavirkeligt af andre Ting, og man er sikkert indforstaaet med, hvad jeg gerne vil pege paa, at efter min Opfattelse er Hovedgrunden til, at Jorden stiger eller falder i Pris, Landbrugets erhvervmæssige Stilling i Forhold til andre Erhverv. Hvis Landbruget er et godt Erhverv, hvis dets Stilling er god i Forhold til de andre Erhverv, vil der komme en stor Efterspørgsel og et lille Udbud af Jord, og Jorden vil stige i Pris, men hvis det gaar

i modsat Retning, hvis det er en daarlig Forretning at være Landmand, vil Efterspørgselen synke og Tilbudet stige, og Resultatet vil da blive en Prissænkning. Derfor er der efter min Opfattelse ingen anden Vej at gaa, hvis man vil have Jorden til at synke i Pris, end at gøre Vilkaarene i vort Land daarlige for Landbrugerne, men jeg skulde dog mene, at det var ikke den Opgave, den danske Rigsdag skulde stille sig, at gøre Vilkaarene for Landets vigtigste Erhverv daarlige. Hvorledes de Herrer vil bære sig ad med samtidig at gøre Vilkaarene gode og faa Folk til at lade være at stræbe efter at komme ind i det Erhverv, det forstaaer jeg ikke; det anser jeg for at være en umulig Opgave, hvis man overhovedet vil have Frihandel paa Jordhandelens Omraade. Ekspropriation kan slet ikke skaffe billigere Jord. Den betinges jo ogsaa af en Efterspørgsel efter Jord. Man faar ikke Brug for mindre Jord, fordi man eksproprierer den. Derfor, hvis man ikke paa hensynsløs Maade vil bruge Ekspropriation og derved gøre det usikkert og til en daarlig Stilling at være Landbruger, saa kan man ikke ved at ekspropriere gøre Jorden i væsentlig Grad billigere. Jeg vil indrømme, at hvis man vil bruge Ekspropriationsbestemmelserne paa den Maade, som den forrige Landbrugsminister, det ærede Medlem Hr. Kr. Pedersen, under Jordlovens Behandling den 28. Maj 1919 antydede i Landstinget, at han vilde bruge den, idet han udtalte, at han mente, der skulde eksproprieres til den Pris, Jorden var værd i 1914, hvis man altsaa vilde gaa til uden Hensyn til Stigningen af alle andre Ting at ekspropriere paa et, som jeg mener, saa uretfærdigt Grundlag, ja, saa kan man maaske faa Landbrugerne til at se, at de staar i en Stilling, som det ikke er værd at være i, saa gøres Erhvervet saa usikkert, at det maaske vil vise sig, at der vil blive ringe Efterspørgsel. Men hvis man bruger Ekspropriationslovene paa en hensynsfuld Maade, saa forekommer det mig ikke, at der vil være nogen væsentlig Forskel mellem Ekspropriation og Opkøb af Jord med Hensyn til at paavirke Jordpriserne.

Jeg vil for øvrigt indrømme, at der i disse Jordlove er et Moment, der er med til at sætte Prisen op, et Moment, som efter min Opfattelse er der baade med og uden Ekspropriation, nemlig det, at nogle af Jordbrugerne stilles bedre end forhen. Dette kan bidrage til, at der kommer en